

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.664/2008/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Mogyorósi Mihály ügyvéd (1136 Budapest, Balzac u. 23. III/12.) által képviselt felperes neve, címe felperesnek - a Máténé dr. Kovács Edit ügyvéd (4600 Kisvárda, Munkás u. 1.) által képviselt I.rendű alperes neve, címe I. r. és II.rendű alperes neve, címe II. r. alperesek ellen kegyeleti jog megsértése miatt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 5.P.20.546/2008/24. sorszámú ítélete ellen a felperes részéről 26. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek 15 nap alatt 10 000 (Tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes nagynénje, néhai **B. Z.-né** született **N. E. K. városban** 2002. június 6-án 82 éves korában hunyt el. 52 évig élt házasságban néhai **B. Z.**nal, aki 2006. szeptember 12-én hunyt el. Házasságukból gyermek nem származott. Néhai **B. Z.**nak házasságon kívül született gyermeke a II. r. alperes, az I. r. alperes pedig néhai **B. Z.** unokaöccse.

Néhai **B. Z.-né**t háastársa temettette el a k. városi temető római katolikus részében, néhai **B. I.** és **O. J.** közös sírhelyére.

Néhai **B. Z.-né** négy írásbeli magánvégrendeletet készített, melyek tartalma szerint a betétkönyvek összegét testvére, D. Iné született **N. M.** halála esetén annak élő gyermekeire hagyományozta, a **K. város, T. út 1.** szám alatti ingatlan tulajdonát képező 5/12-ed részesültségét végrendeleti öröklés jogcímén 1/5 - 1/5 arányban az örökhagyó elhunyt testvéreinek gyermekei örökölték **B. Z.** - túlélő házastárs - haszonélvezeti jogával

terhelten. Az 1999. augusztus 25-én kelt végrendeletében a halála után megmaradó ingóságokról úgy rendelkezett, hogy azok szétosztásával a felperest bízta meg. Eltemettetésével kapcsolatban az írásbeli végrendeletek rendelkezést nem tartalmaztak.

A felperes feljelentést tett kegyeletsértés vétsége miatt az I. r. alperessel szemben, a **K. Városi Bíróság** 8.B..../2007/17. sorszám alatti ítéletével az I. r. alperest felmentette.

A felperes kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy nagynénje, néhai **B. Z.-né** született **N. E.** kegyeleti jogait az alperesi jogelőd megsértette azzal, hogy nem végakaratainak megfelelően saját szülei sírjában a református temetőben helyezte végső nyugalomra. A jogutódlást követően I., II. r. alperes arra történő kötelezését kérte, hogy a vele történt egyeztetést követően exhumáltassák **B. Z.-nét**, holttestét szállíttassák át vér szerinti szülei, **N. B.** és **P. C.** sírhelyéhez a k. városi temető református részébe, ahol a felperes a N. házaspár sírhelyét megnyitattja és előkészíteti a végső nyughelyére történő eltemettetéshez. I. r. alperes arra történő kötelezését kérte, hogy sírnyitási engedélyt szerezzen be az ÁNTSZ-től az O. házaspár sírhelyére vonatkozóan, majd azt saját költségén állíttassa helyre és fizessen meg a részére 1 000 000 forint nem vagyoni kártérítést.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. r. alperes arra hivatkozott, hogy kegyeleti jogot nem sértett, néhai **B. Z.** döntött arról, hogy felesége hova legyen eltemetve. Néhai **B. Z.** őt általános és kizárólagos örökösének nevezte meg a 2003. szeptember 26-án kelt végrendeletében, melyben azt a kötelezettséget írta elő, hogy köteles őt a helyben szokásos módon tisztességgel eltemettetni. **K. városban** a helyben szokásos temetési mód az, hogy a házastársak egy sírban nyugszanak, ezért nem tud eleget tenni a felperes kérésének. A sírnál egyébként felperes kegyeleti jogait akkor és oly módon gyakorolja, ahogyan kívánja.

A II. r. alperes úgy nyilatkozott, hogy néhai **B. Z.-t** az I. r. alperes gondozta, halála utáni temetés körüli teendőket is ő intézte.

A felperes arra hivatkozott, hogy az örökhagyó szóbeli végrendeletet tett végső nyughelyére vonatkozóan és neki kötelessége az örökhagyó végakarátát teljesíteni.

Az elsőfokú bíróság széles körű bizonyítási eljárás lefolytatását követően a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesek részére 60 000 forint perköltséget.

Határozatának indokolásában a Ptk. 85. § (3) bekezdése felhívásával kifejtette, hogy végrendelet hiányában a kegyeleti jogosultak joga, illetve kötelezettsége az elhunyt eltemettetésének helyéről és módjáról dönteni. Ez olyan közös jog, amely csak együttesen gyakorolható. Azt vizsgálta, hogy az eljárás megfelelt-e a társadalmi kegyeleti rendeltetésének és a kölcsönös együttműködés követelményének. Arra is figyelemmel volt, hogy a kegyeleti jog megsértése esetében csak kivételesen kerülhet sor az eredeti állapot helyreállítására. A törvény sorrendet állít fel a kegyeleti jogosultak között, amikor elsősorban a hozzátartozókat jelöli meg és csak azt követően a végrendeleti juttatottakat. Az elhunyt házastársa kellő mérlegelés és gondosság tanúsítása mellett választotta meg

felesége sírhelyét amikor úgy döntött, hogy gyermektelen testvére annak házastársa sírjába temetteti azzal a szándékkal, hogy itt az ő számára is lesz hely halála esetén. Néhai **B. Z.-né** az 52 évig fennálló házasság alatt elfogadta házastársa gondoskodását, sem a házasság felbontására, sem a különélésre nem tett kísérletet. Végrendeleteiben sem juttatott kifejezésre olyan szándékot, hogy nem kíván férjével egy sírban nyugodni halála után. Az örökhagyó szóbeli végrendeletet nem tett, a felperest az ingóságok vonatkozásában nevezte végrendeleti végrehajtójának. A sírhely megválasztása megfelelt az általánosan elfogadott társadalmi szokásnak, nevezetesen, hogy a házastársak egymás mellett nyugodjanak. Azt állapította meg, hogy a döntés a felperes nagynénjének és túlélő házastársának közös elhatározása volt. Néhai **B. Z.-né** halálát követően maga a felperes sem emelt ez ellen kifogást, elfogadta a túlélő házastárs döntését, sőt maga is tárgyalt a síremléket helyreállító mesterrel. A felperes keresetének teljesítése a kívül világ számára megjelenített módon szétválasztaná a volt házastársakat, ez az elhunytak szándékával ellentétes és sértené nemcsak néhai **B. Z.-né** elhunyt emlékét, hanem elhunyt házastársa emlékét és a leszármazók kegyeleti jogait.

Az eljárás során a túlélő házastárs megfelelő indokát adta annak, hogy miért nem szülei sírjába temettette feleségét, ugyanis az oda történő eltemettetés esetén őt már csak urnában lehetett volna elhelyezni felesége koporsója fölé.

A felperes arra történő hivatkozásával szemben, hogy református temetőbe kívánja áttemettetni nagynénje földi maradványait arra utalt, hogy a becsatolt fényképfelvételeken látható temető, ahol néhai **B. Z.-né** nyugszik, katolikus és református közös temető, ezért azon a címen jogsértés nem állapítható meg, hogy nem református temetőben nyugszik a néhai.

Értékelte azt is, hogy a néhai 2002. július 6-án történt elhalálozása és július 10-én történt eltemetése után a felperes a kegyeleti jog megsértése iránti pert csak 2006. március 14-én indította meg, ebből azt a következtetést vonta le, hogy a felperes maga sem értékelte úgy, hogy nagynénje sírhelyének megválasztása és adott helyre eltemetése sértette volna kegyeleti jogait. A hagyatéki eljárás során megromlott a viszony a felperes és a túlélő házastárs között, a felperes és az I. r. alperes között, ezek együttesen motiválták jelen eljárás megindítását a felperes részéről.

tanú 1, tanú 2, valamint **tanú 3** tanúvallomása alapján azt a következtetést vonta le az elsőfokú bíróság, hogy a felperes néhai nagynénje részéről valóban hangzott el időnként olyan kijelentés, hogy szülei sírjában kíván nyugodni, azonban nem azzal a végleges és megmásíthatatlan szándékkal, amellyel végső nyughelyének megválasztását végakarati jelleggel kívánta volna saját környezete és örökösei tudomására hozni. A néhai több végrendeletet készített, a felperes előadása szerinti tényleges és megmásíthatatlan szándéka esetén nyilvánvalóan ebben a vonatkozásban is írásbeli végrendeletet készített volna.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperesek kereseti kérelme szerinti marasztalását kérte. Fellebbezése indokaként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú eljárás során a 2006. május 26-

i és a 2006. szeptember 13-i tárgyaláson elhangzott tanúvallomások bizonyították, hogy az általa előadott temetési mód volt nagynénjének a végakarata.

2000. őszén a nagynénje a szülei sírjánál vele is közölte végakarataát, majd ezt követően azt az azóta elhunyt házastársa előtt is megerősítette, aki láthatólag már tudott erről a szándékáról és azt tudomásul is vette.

Az alperesek jogelődje a 2006. május 20-i beadványában elismerte, hogy először nagynénje szüleinek a sírhelyét tekintették meg, de azt nem tartották megfelelőnek, továbbá az I. r. alperes utána járt a rátemetési lehetőségnek és ennek alapján nem tartották megfelelőnek a N.-P. sírhelyet az eltemettetésre.

Nagynénje temetésének időpontjában örökös minőségéről nem volt tudomása, a jogerős hagyatékátadó végzés kézhezvételét követően 30 napon belül előterjesztette keresetlevelét. Az eljárás során bizonyította azt, hogy nagynénjét és házastársát is el lehetett volna nagynénje szüleinek sírjába helyezni. Az 1999. évi XLIII. törvény 20. §-a az elsőfokú ítélet indokolásában írtakkal szemben azt tartalmazza, hogy az eltemettetés joga a végrendeleti örököst illeti meg a túlélő házastársat megelőzően. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem foglalkozott azzal a ténnyel, hogy nagynénjét idegen sírba temették el, végakarataával ellentétesen, katolikus temetőrészen, távol szüleinek a református temetőrészen lévő sírjától. Ennek oka nyilvánvalóan az, hogy I. r. alperes nem kívánt két sírt látogatni a nagy kiterjedésű temető egymástól valóban távol eső két részében. Őt a temetésről csak akkor értesítették, amikor már minden el volt rendezve, így a temetés körülményeibe beleavatkozni nem tudott. Írásbeli végrendelet készítésére ebben a vonatkozásban nem volt szükség, mert az azóta már elhunyt házastársak között lezárt kérdés volt a temetés helye és módja, így nagynénje élhetett abban a hiszemben, hogy házastársa ezt tiszteletben fogja tartani.

Kiemelte, hogy az 1999. évi XLIII. törvény 20. § (1) bekezdés b) pontja alapján az áttemettetés joga végrendeleti örökösként őt illeti meg, e joga gyakorlását kizárólag a 145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet 35. § (2) bekezdésének az a rendelkezése akadályozza, hogy a sírnyitáshoz a temetési hely fölött rendelkezni jogosult hozzájárulása szükséges. Elképzelhetetlennek tartja, hogy nagynénje akaratával és vallásával ellentétes sírban békében tudjon nyugodni.

Az I. r. alperes rosszhiszemű magatartása kényszerítette őt az eddigi eljárásokra, ezért az ezzel összefüggő kára részbeni megtérítése érdekében 1 000 000 forint kártérítés megfizetését is kéri.

Pf. 4. sorszám alatti beadványában II. r. alperes személyes megjelenésre történő, valamint **tanú 2** tanúkénti idézését kérte.

Az I. és II. r. alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet indokai szerinti helybenhagyását kérték.

Az ítéletábra a fellebbezést nem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság széles körű bizonyítási eljárás lefolytatását követően a tényállást a kereset elbírálásához szükséges körben feltárta, az abból levont jogi következtetései, ítéletének ténybeli- és jogi indokai is helytállóak.

A fellebbezésben hivatkozottak miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását az alábbiak szerint egészíti ki.

A Ptk. 85. §-ának (3) bekezdése szerint a meghalt személy emlékének megsértése miatt bírósághoz fordulhat a hozzátartozó, továbbá az a személy, akit az elhunyt végrendeleti juttatásban részesített.

A kegyelet gyakorlása körében két fajta jogosultságot lehet megkülönböztetni; egyik a halott emlékének a megőrzésére és ápolására vonatkozó általános jogosultság és követelés másokkal szemben, hogy ennek a gyakorlásában a jogosultat ne akadályozzák, a másik pontosan meghatározott jogosultakat illet meg, azaz a Ptk-ban szabályozott keresetindítási jogosultság a halott emlékét és jó hírnevét sértő magatartás esetén, illetőleg a holttest sorsával, a temetővel, temetkezéssel kapcsolatos jogosultság, amelyet külön törvény szabályoz. A néhai halálának időpontjában hatályos szöveg szerint az 1999. évi XLIII. törvény 19. §-ának (3) bekezdése értelmében az elhunyt életében tett rendelkezése hiányában az eltemetés módját és helyét az határozza meg, aki a temetésről gondoskodik, vagy arra köteles lenne.

A 20. § (1) bekezdése szerint a temetésről sorrendben a következők kötelesek gondoskodni:

- a) aki a temetést szerződésben vállalta;
- b) akit arra az elhunyt végrendelete kötelez;
- c) végintézkedés hiányában az elhunyt elhalálozása előtt vele együtt élő házastársa;
- d) az elhunyt egyéb közeli hozzátartozója a törvényes öröklés rendje szerint.

A felperes ugyan végrendeleti juttatottnak tekintendő, azonban őt az elhunyt végrendeletileg az eltemettetésére nem kötelezte. Nem alapos a felperesnek a szóbeli végrendeletre történő hivatkozása, hiszen a Ptk. 634. §-a szabályozza azt, hogy szóbeli végrendeletet az tehet, aki életét fenyegető rendkívüli helyzetben van, és írásbeli végrendeletet egyáltalán nem vagy csak jelentékeny nehézséggel tehetne.

A fentiekből megállapítható, hogy a túlélő házastárs a néhai eltemettetésekor nem sértett kegyeleti jogot. Az kétségtelen, hogy alapvető elvárás a kegyeleti jog gyakorlása során az együttműködés, ugyanis a temetés helye és a szertartás megválasztásánál elsősorban az elhalt akarata, másodsorban a hozzátartozók rendelkezése érvényesül.

A felperes és az I. r. alperes egymáshoz fűződő viszonya a kegyeleti jogok körében nem értékelhető.

A perbeli esetben felperes kegyeleti joga nem sérült, hiszen nagynénje az azóta elhalt házastársával együtt, annak testvére sírjában került elhelyezésre református szertartás szerint.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy a bírúi gyakorlat értelmében kegyeleti jog tényleges megsértése esetén is a sérelmes helyzet megszüntetésére, az eredeti állapot helyreállítására csak kivételes esetekben kerülhet sor (BDT. 2005/11/145.).

A fellebbezés szükségeltette kiegészítéssel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét lényegében helyes indokai mellett a Pp. 253. §-a (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés sikertelen volt, a fellebbező felperes a tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére a fellebbezési illetéket leróta, a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a Pp. 217. § (1) bekezdése szerinti teljesítési határidővel az alperesek javára másodfokú perkoltséget köteles megfizetni, melynek összege meghatározásánál az ítéletábra figyelemmel volt a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjára, a (4) bekezdésben írtakra, a 4/A. §-ban foglaltakra azzal, hogy a megállapítható összeget a 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelte a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban állóra.

D e b r e c e n, 2009. július 7. napján

Dr. Urhegyi Béla sk. a tanács elnöke, Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -